

ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ ӨНЕР
УНИВЕРСИТЕТІ

ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ ӨНЕР УНИВЕРСИТЕТІ
КАЗАХСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ ИСКУССТВ

ШАБЫТ

айлық журналы
ежемесячный журнал
№5 (5) 20.03.2014

Өнер айнасы

ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ ӨНЕР
УНИВЕРСИТЕТІ

ҚҰРМЕТТІ ОҚЫРМАН!!!

Бүгінде қарыштап дамып келе жатқан заманымызда әр түрлі ақпараттар легі жетерлік. Соның ішінде мәдениет, өнер саласында да ауызға толтырып айтарлықтай жетістіктер көп. Күннен күнге өрісі кеңейіп, ауқымы ұлғаяуда. Біздің басты мақсатымыз - өнер көкжиегіндегі барлық жаңалықтарды қамтымасақ та, елімізде, өнер ордамызда болып жатқан игі шаралардың нәтижесімен, шығармашылық жұмыстармен оқырмандарымызды хабардар ете отырып, тығыз байланыста ұстау. «Шабыт» журналының кезекті санынан рухани азық пен тәрбиелік маңызы бар мағыналы жұмыстармен таныс боласыздар деген сенімдеміз. Шығармашылық жолда жүрген әр өнерпаздың қуанышын дүйім жұртқа жеткізіп, хабардар етуге әрдайым дайынбыз.

Құрметпен, журналдың бас редакторы
Гүлім Көпбайқызы

Ағалар алқасы:

Мұсаходжаева А.Қ. - Қазақстанның халық артисі, профессор
Дүйсекеев К.Д. - Қазақстанның еңбек сіңірген қайраткері
Мейрамов Т.У. - Қазақстанның халық артисі, профессор
Мұқанова Р.Қ. - Қазақстанның еңбек сіңірген қайраткері
Нөгербек Б.Р. - Қазақстанның еңбек сіңірген қайраткері, профессор
Сығай Ә.Т. - Қазақстанның еңбек сіңірген өнер қайраткері, профессор
Юсупова А.К. - өнертану кандидаты

Редакция мүшелері:

Бас редактор: Гүлім Көпбайқызы
Жауапты хатшы: Мерлан Рымжан
Тілшілер: Қуат Ежембек
Балжан Бекмағамбет
Мирас Әбіл
Александра Поршнева
Камила Габдрашитова
Евгений Лумпов
Дизайнер: Ахат Азтай
Фототілші: Досжан Аяған

Редакцияның мекен жайы:

Байланыс телефоны: +77756282848, +77751393919

Редакциялық басылым бөлімі

Мекен жайымыз: Астана қаласы, Тәуелсіздік даңғылы 50, 2 қабат №237

E-mail: shabyt_zhurnal@mail.ru

МАЗМҰНЫ

Оқшау сөз

4-5 бет

Мәдени жаңалықтар

6-7 бет

Ұсыныс хат

8-9 бет

Кеше, бүгін, ертең

10 бет

Қиял көкжиегі

11 бет

Сәгі түскен сұхбат

12 бет

Өлең өрнегі

13 бет

Әдеби әлем

14 бет

Университет тынысынан

15 бет

Өнер өрісі

16-17 бет

Студент өмірінен

18 бет

ЖЕҢІСПЕН ОРАЛДЫ...

Наурыз айы - күт береке, ырыс пен молшылықтың мейрамы деп түркі елдері бекер айтпаса керек-ті. Өз наурыз Қазақ Ұлттық Өнер Университеті үшін де берекелі ай болғанын айта кетуді жөн көрдік. Себебі, наурыз айының 13-17 жұлдызында Қазақстан Республикасы Білім және Ғылым министрлігінің бастамасымен Т.Жүргенов атындағы Қазақ Ұлттық Өнер Академиясында Жоғары оқу орындары арасындағы студенттердің Республикалық пәндік олимпиадасы ұйымдастырылды. Аталмыш олимпиадаға өнер ордамыздың да студенттері ат салысып, қанжығаларын майлап, елордамызға жеңіспен оралғандар да болды. Мәселен, «Режиссура» мамандығы бойынша I дәрежелі орынмен өзіміздің Қазақ Ұлттық Өнер Университетінің профессоры, ҚР еңбек сіңірген қайраткері - Ю.И. Ханинга-Бекназар шеберханасынан Ертілес Ерзия, ҚР еңбек сіңірген қайраткер, профессор - Л.А.Бекназар-Ханинга шеберханасынан Қамзин Еркеұлан, Шайсұлтанов Асланбек, ҚР Халық артисі, профессор - Т.У.Мейрамов шеберханасынан Сұлтанова Айым, Иман Жәнібек марапатталса, II дәрежелі орынмен ҚР еңбек сіңірген қайраткері, профессор - Ю.И. Ханинга-Бекназар шеберханасынан - Величко Екатерина, ҚР еңбек сіңірген қайраткері, доцент - Ә.Т.Оразбеков шеберханасынан (Мәдениет қайраткері, аға оқытушы - Абдықадыр Қашқабай) - Амандықов Армат, Жұмабекова Айжан лайықты деп танылып, жүлделі оралды! Енді міне, сол жеңістің ізін суытпай Өнертану кафедрасының студенттері де қатысып, олжалы оралды. Белгілі театр сыншысы, Мемлекеттік сыйлықтың иегері, ҚР еңбек сіңірген өнер қайраткері Ә.Т.Сығай шеберханасынан «театртану» мамандығының III курс студенті II дәрежелі орынмен оралған Бекмағамбетова Балжанмен сұхбат құрған едік.

- Балжан, жүлделі орының құтты болсын! Өнер сайысы қандай деңгейде өтті? Алған әсерің жайында сыр бөлісе отырсаң?

- Рахмет. Аталмыш республикалық олимпиадаға қатысушылардың тізімінде екенімді естіген күннен, қызу дайындыққа кірістім. Әлемдік және қазақ театр өнерінің тарихы туралы жинақтаған білімімді қорытып, заманауи театрлық процестердің өзекті мәселелеріне көз жүгіртіп, олар туралы жан-жақты мәліметтерді зерттеп-зерделедім. Қазақстан Республикасы Білім және Ғылым министрлігі және Т.Жүргенов атындағы Қазақ Ұлттық Өнер Академиясының бастамасымен Алматы қаласында өткізілген республикалық пәндік олимпиадада «театртану» бөлімі бойынша 10 студент болып сайысқа түстік. Жазбаша жұмысқа ұсынылған тақырыптардың ішінен спектакльге рецензия жазуды тандап алдым, көрген қойылымдардың ішіндегі таяуда премьерасы өткен Қазақстанның еңбек сіңірген қайраткері, режиссер Әлімбек Оразбеков сахналаған Жан Ануйдің «Жалын жұтқан Жанна Д'Арк» қойылымы туралы жазуды жөн көрдім. Қазылар алқасының шешімімен II орынды еншіледім. Мені театр өнеріне баулып, төлім беріп жатқан ұлағатты ұстазым, профессор - Сығай Әшірбек Төребайұлына, театртанушы Сұлтанова Жаңагүл Сердәліқызы мен Қадыралиева Айзат ұстаздарыма алғыс білдіремін!

Мирас Әбіл

ӨНЕР ЖАСТАРЫ «ЖАСЫЛ» ЭКОНОМИКАМЕН БІРГЕ

Біздің қоғамда өткен «РИО + 20» Саммитінен кейін «жасыл» экономика деген тіркес кенінен қолданыла бастады. Әрине, қоғам болғаннан кейін әркім бұл сөзді әрқалай түсінетіні анық. Бірі бұл елдің табиғатын жақсартатын экономиканың жаңа салалары деп түсінсе, басқалары бұл сөзді табиғатқа көмектесуге бағытталған жаңа экожүйенің өзіндік түрі деп есептейді. Бұл ойлардың барлығы да «жасыл» экономика тіркесіне сай келеді. Алайда, менің ойымша, қоғамға бұл сөздің мағынасын айқындап, оны кеңінен таратқаны жақсы болар еді. Мысалы, жастар арасында көбірек тренингтер, ашық дебеттар, пікір таластар жүргізілсе, біз жастар болашақты өзіміз жасайтынымызды ұмытпас едік. Түрлі сенбіліктер жасау арқылы қаламызды қоқыстан тазартсақ, ағаштар отырғызу арқылы экологиялық таза қала боларымыз анық.

Ал енді біз өз мамандығымыз арқылы қоғамға қандай пайдамызды тигіземіз деген сауал тұру керек. Мен болашақ музыка пәнінің мұғалімі ретінде «жасыл» экономикаға қандай үлесімді қосамын деген сұрақтар қойғанымда, ең әуелі «мен ұстазбын» деген сөз қайта қайта ойыма орала береді. Мен балаларға сабақ беру арқылы келешек ұрпақты тәрбиелейтінім анық. Сондықтан да сабағымда оларға «жасыл» экономика тіркесінің сөзінің мағынасын айтып, онда қандай бағыттар бар екенін түсіндіріп отырсам, олардың бойында да ойында да бұл тіркес туралы ұғым қалыптасады. Болашақта оларға табиғат туралы әндер үйрету арқылы да олардың бойында табиғатқа деген махаббаты оянады.

Мен болашақ мұғалім ғана емес, өнер саласында жұмыс жасаймын. Енді өнер адамдары бұл экономикаға қандай үлес қосады деген сауалға жауап іздесек, өнер адамдары қарапайым халыққа үлгі болып, мәдениет арқылы халыққа үлгі көрсетуі керек. Осы орайда біздің өнер ордамыз бұл бастамада ерекше үлес қосып жатырмыз деп айта аламын. Мысалы, өнер ордасы түрлі шараларға қатысуда. Атап айтсақ, жақында ғана біздің Қазақ Ұлттық Өнер университетінде жастар сайлауы болып өтті. Студенттер өз бағдарламаларында жасыл экономикаға қандай үлес қоса алатынын көрсете алды. Отандық мәдениетті дамытуда осы тұрғыда бұл бастамалардың басында жүрген біздің ректор Айман Қожабекқызы Мусахаджаеваны ерекше атап өткен жөн. Ол тек қана мәдениетті ғана дамытып қана қоймай, бізге болашақ жастарға үлгі болып келе жатыр.

Тағы мысал келтірсем, менің есіме бір жайт түсіп отыр. Мен колледж қабырғасында білім алып жүрген кезімде әлі күнге дейін есімде фортепианодан беретін ұстазымыз, Мәдениет қайраткері Владимир Михайлович Татульян қысы-жазы велосипедпен жүретін. Таң азанымен үй-үйді аралап газет таратса, екінші жағынан жаттығумен айналысатын. Бұның өзіне де қоғамға деген қанша пайда әкелетіні даусыз. Әрі газет тарату хобби екінші жағынан қосымша табыс көзі. Осындай азаматтарымыздың бойында осындай кішкене үлес болса еліміздің көркейетіні анық. Иә, бұл бағытқа көшу оңай шаруа емес және осы бағытқа көшу үшін біраз уақыт қажет. Күнделікті күйбең тіршіліктің қамын ғана ойлап жүрмей әлем кеңістігі жағдайын жасау жолы өзіміздің қолымызда екенін ұмытпауымыз керек. Таза ауамен тыныстап, таза су ішіп, химикатсыз ас ішкенге не жетсін!

Мен өз ойымды заңғар жазушы М.Әуезовтың ойымен қорытындылағым келіп отыр: «Қай істің болсын өнуінде үш шарт бар. Ең әуелі ниет керек, одан соң күш керек, одан соң тәртіп керек». Сол үшін жұмыла көтеріп, жақсы қадамдарға барайық, достар!

ЖАС РЕЖИССЕРДІҢ ЖАҢА ҚАДАМДАРЫ

Жуырда сәуір айының 3 жұлдызында Қазақ Ұлттық Өнер университетінің «Шопен» атындағы кіші концерт залында белгілі жазушы-қаламгер, Қ.Р еңбек сіңірген қайраткері Роза Мұқанованың кезекті шығармаларының бірі «Шатыр астындағы Мен» трагикомедиясы сахналанды. Жас та болса, өз ісіне жауапкершілікпен қараған, қойылымның қоюшы режиссері Балтабек Нұрғалиев бұл шығарманы өзінше түрлендірген, өзіндік қолтаңбасын енгізген. Алдымен, шығарма жайлы біраз сөз өрбітсек. Автордың бұл туындысы шамамен алты жыл бұрын дүниеге келген. Әдеби зерттеушілерден де өзіне тиісті бағасын алып, тіпті дерлік Мемлекеттік грантты жөніп алған. Пьесада көптеген мемлекеттік қызметтерде орын алатын оқиғалар жайлы баян етіледі. Мәселен, қалың бұқара халықпен етене араласпай, өз істеріне бейқам, жауапкершілікпен қарамайтын, компьютер басты кеңсе қызметкерлері жайлы көрсетілсе, олардың бір-бірлерін күндеуі, жала жауып, жалған сөйлеу сынды кереғар көріністер орын алады. Иә, осындай айтар ойы өткір, замана кемшіліктерін бейнелейтін шығармаларды кейбір режиссерлер сахнаға шығаруға жүрексініп, бата алмай, қашқақтайтындары да шындық. Алматыдағы өнер академиясынан енді ғана түлеп ұшқан Балтабек режиссердің жасаған бұл қадамы ерекше болды. Тағы баса айта кететін жәйт, сахнада өнер көрсетіп жүрген актерлер арнайы актерлік оқуды бітірмеген қарапайым студенттер. Кәсіби актер болмаса да, бар мүмкіндіктерін аянып қалмай, тырысып-ақ баққандары рас. Арнайы оқу оқымаса да, талантын қай жерде болсын көрсетуге болатынын Алматыдағы Т. Рысқұлов атындағы Қазақ Экономикалық университеттің студенттері бір дәлелдегендей болды.

Жас режиссер сахналаған туындыны тамашалауға едәуір көрермен жиналып, Балтабектің жасаған жұмысына көңілдері толып қайтқандары рас.

Өткір шығармалар ешқашан өзектілігін жоғалтпайтыны айдан анық. Басқа режиссерлер осы іспетті пьесаларды сахнада шынайы түрде көрсетсе екен деген игі тілектеміз. Ал, біз Балтабекке әрдайым шығармашылық шабыт тілей отырып, жаңа басқан қадамы құтты болсын демекпіз!

Шығарма авторы: Р.Мұқанова мен
қоюшы режиссер: Б.Нұрғалиев

спектакльден көрініс

фотоны әзірлеген: Д.Аяған

3.04. Қазақ Ұлттық Өнер университетінің «Ф.Шопен» атындағы кіші концерт залында, белгілі жазушы-қаламгер, Қ.Р еңбек сіңірген қайраткері Р. Мұқанованың «Шатыр астындағы Мен» трагикомедиясын, жас режиссер Б. Нұрғалиев сахналады. Қойылымда Алматыдағы Т. Рысқұлов атындағы Қазақ Экономикалық университетінің студенттері өнер көрсетті.

9.04. С. Сейфуллин атындағы қазақ агротехникалық университетінде, «Жастар жалыны 2014» аты жас ақындардың жарысы өтті. «Театртану» мамандығының III курс студенттері М. Әбіл мен Қ. Ежембеков және де «Деректі кино режиссері» мамандығының III курс студенті Е. Лумпов сынды ақын жігіттеріміз осы сайыста оқу ордамыздың намысын қорғап барды.

9.04-16.04. Қостанай облыстық І. Омаров атындағы драма театры Астана қаласына гастрольдік сапармен келді. Е. Төлеубай «Боздаған бойдақтар», «Сергей Есенин», «Мәриям-Ілияс», Р. Куни «№ 13», Қазығұл «Абай», «Міржақып», Ж. Әлмашұлы «Мұнмен алысқан адам», У. Шекспир «Гамлет», М. Байжиев «Тіл табысқандар» сынды әр түрлі жанрдағы қойылымдар мен М. Машаду «Бразилия байлығы», Е. Төлеубай «Ақыл мен алтын» секілді ертегілерді көпшілік назарына ұсынды.

11.04.,13.04. «Астана Опера» Мемлекеттік опера және балет театрында италияның ұлы композиторы Джакомо Пуччинидің «Богема» операсының тұсаукесері болды.

11.04.,13.04. Елордамызда XXIII «Жас қанат» республикалық жас орындаушылардың жарысы өтті. Сайыскерлер өнер ордамызға ат басын тіреп, университет тынысымен танысып, өнерпаздар ұсынған әдемі кештің куәсі болды.

15.04. Белгілі жазушы-драматург, Қ.Р Мемлекеттік сыйлығының иегері Д. Исабековтың қаламынан туған «Өкпек жолаушы» пьесасы Лондон қаласында ағылшын тілінде сахналанды.

17.04. Қазақ Ұлттық Өнер университетінде «Ес-аймақ» студенттердің мәдени-танымдық пікірталас бірлестігінің кезекті отырысы өтті. Кеш қонағы Қ.Р еңбек сіңірген қайраткері, журналист-жазушы, филология ғылымдарының докторы, профессор, «Егемен Қазақстан» республикалық газеті акционерлік қоғамының президенті Сауытбек Абдрахманов болды.

21.04. Астанаға Жамбыл облыстық орыс драма театры И. Вовнянконың «Кентавры Турана» атты символикалық драмасымен келді. Қойылымның қоюшы-режиссері Қ. Қасымов, қоюшы-суретші В. Сизинцев, балетмейстер В. Малетина.

Арман Айтжан

ҚОСТАНАЙ ТЕАТРЫ ЕЛОРДАДА!

Сәуір айының 9 мен 16 аралығында Астана жұртшылығына Қостанай өңірінен қонақтар келді. Қарапайым жандар емес, өмірлерін өнер өрнегімен тоқып, көрермендердің ықыласына бөленіп үлгергендер. Театр атты қара шаңырақты мекен етіп, өнер атты құдіретті серік еткендер. Бұл мәдениет пен өнер айдынында жүрген өнерпаздардың барлығына ортақ, таныс сезім шығар. Қ.Қуанышбаев атындағы мемлекеттік академиялық қазақ музыкалық драма театрына І.Омаров атындағы Қостанай облыстық қазақ драма театры гастрольдік сапармен келген еді. Облыстық театрдың, режиссер мен актерлердің шеберлігін көріп-білуімізге үлкен мүмкіндік туды. Әрине, тек көрермен ретінде ғана емес, болашақ маман ретінде де облыстық өнер ордасының тыныс - тіршілігінен хабардар болғанмыз анық. Театрдың репертуарымен танысуымызға жол салынды. Үстіміздегі айдың 9-шы жұлдызы театр шымалдығы Қазығұлдың «Абай» трагедиясымен ашылды. Келесі күндері көрермендер назарына «Боздаған бойдақтар», «Мұнмен алысқан адам», «Тіл табысқандар», «№13», «Міржақып», «Гамлет», «Сергей Есенин», «Мәриям - Ілияс», «Бразилия байлығы», «Ақыл мен алтын» сынды әр түрлі жанрдағы қойылымдарымен қатар балаларға арналған ертегілер ұсынылған болатын. Жалпы, Қостанай театрының спектакльдеріне біраз көпшілік жиналды. Елорданың тұрғындары мен қонақтары Ілияс Омаров атындағы театр ұжымының шығармашылық шабытына, актерлік шеберліктеріне көзайым болды. Облыстық театрлардың осындай сапарларға жиі келіп тұрғаны жақсы іс, қандайда бір себептерге байланысты жиналмай, өнер алмасу үшін бас қосу игі істің бастамасы екені хақ. Өнердің биігінен, көрермен жүрегінен орын алуларыңызға тілектеспіз!

Ләмбек Гүлназ

БІЗ СОҢҒЫМЫЗ БА...

(мақала ұсыныс)

Қазір қандай өнер саласында болмасын, «жаңа тақырып жоқтың қасы...» сын пікірлер көбейіп кеткені рас. Мен бұл пікірмен толық келіспеймін. Біздің бүгінгі күнделікті өмірімізде үлкен орын алып жатса да, тиісті дәрежесінде не бұқаралық ақпарат құралдарында, не шығармашылық өрісте көрініс таппай жатқан тақырып баршылық. Солардың бірін мен өзіміздің «Шабьт» шаңырағында оқып жүрген болашақ драматургтер мен режиссерларға ұсынбақпын.

Шамамен 15 жыл бұрын «электроника кезеңі» деп атауға келетін ғасыр да емес, тұтастай бір мыңжылдық, бүтін бір дәуір басталған тұғын. Бүгінгі «Нетбук» сынды ықшам компьютерден бастап, ең жаңа планшетке дейін қаншама ақпараттық-техникалық жаңалықтар бізді өз сан алуандығымен жылдан жылға қуантып келуде. Тіпті, кеше жақын ғана таңсық болған «интернет» деген ұғым бүгінде «микротолқынды пеш» немесе «теледидар» сияқты үйреншікті заттардың бірі болып кетті. Қазіргі таңда, осындай өмір сүрудің формасының көбінесе жағымды жақтарын атайды. Ол ең алдымен, жылдамдық пен қолдану қолайлығы. Алайда, бұл біз ойлағаннан немесе ойлағымыз келгеннен әлдеқайда терең өрі нәзік мәселенің екінші тұсы да бар. Кез келген құрал (әсіресе бүгінгі жаһандану аясындағы қуатты ақпараттық-электронды жүйе) өткір пышпақ іспеттес. Оны сақ пайдаланбаса қауіп туғызуы мүмкін.

Менің айтқым келгені, өнерде болсын, баспада болсын әділетсіз түрде назардан тыс қалып жатқан бір тарихи ақиқат бар. Ол 1990-шы жж. бірінші жартысында Қазақстанда туылған ұрпақтың (жаһандық үрдіске ілескен елдер арасындағы) «электронды емес» дәуірді көріп үлгерген «соңғы буын» екендігі. Неліктен осы маңызды жайт өнер саласында толыққанды шығармалар мен тың идеялар ретінде көрініс таппай жатыр? Сюжеттердің көбісі таза мелодрамалық немесе «батыстық» үлгідегі экшн сарынына еліктеу бағытында болып тұр.

Құрдастарым еске түсірсе, біздің балалық шақ әлдеқайда табиғи және баянды еді. Осыдан 15-20 жыл бұрынғы есік алдар ине шаншар жері жоқ автотұрақтан гөрі саялы баққа немесе балабақша алаңқайына көбірек ұқсас болатын. Ол кездің жастары қазіргідегідей ғаламтордағы дайын өнімді ойланбастан көшіре салмай, қажетті ақпаратты сөредегі оқулықтардан зейін сала іздеуші еді. Ал рухани азықты 100-ден астам «коммерциялық» арнасы бар теледидардан емес, көбінесе ата-анасы сақтаған көркем әдебиеттен іздеуші еді. Жалқылыққа және «қанішерлікке» баулыған виртуалды ойындардың орнына таза ауадағы салауатты ойындар мен үстелде ойнайтын интеллектуалды ойындар пайдалы да қызықты еді. Әрі ұжымда қарым-қатынас жасауға және достыққа тәрбиелеуші еді. Уақыт-сағатымен ғана бағдарламалар көрсететін бар-жоғы 5 арнада бір күнде бір рет кеңестік болса да, «мейірімді» мультфильм көрсетуші еді. Ешқандай «ұсқынсыз әрі ақымақ теңіз өсімдіктерін» кейіпкер етіп алған шетелдің 24 сағаттық арналары әлі жоқ болатын. Бос уақытта және мерекелерде ата-әжеге, туыстарға және барлық көршілерге қонаққа немесе солармен бірге қыдыруға бару сияқты жақсы «дәстүрлер» болатын. Міне, осындай «виртуалды емес» өмір болған кезең, сол кезде болған адамдар неліктен бүгінгі өнерден тақырып ретінде әлі толық табылмай жатыр?..

Ең бастысы, ол кезде адамның (әсіресе, жастар мен балалардың) жеке уақыты мен кеңістігі, назары мен қызығушылығы өзінің ғана «меншігі» іспеттес болатын. Ал қазір сол «меншіктің» көп бөлігін электрондық-ақпараттық техникалық құралдар: ұялы телефондар, интернет, әлеуметтік желілер, тым көбейіп кеткен «коммерциялық» телеарналар, айфондар және т.б. ұрлауда. Және бұл мәселе күшеюде. Жарты жыл сайын планшеттің жаңа үлгісі шығады да, бір айдан кейін тура сол өнімнің қытайлық «көшірмесі» көпшілікке қолжетімді бағамен сатыла бастайды. Демек, біздің замандас адамның бейнесі 15 немесе 20 жыл бұрынғы адам бейнесінен гөрі ой-сана, психикалық (тіпті физикалық) және ақпараттық

иммунитет жағынан әлдеқайда әлсіз және қорғансыз болып көрінетіні түсінікті. Осының барлығы болашақ әдеби, драматургиялық, театр немесе кино сюжеттер үшін аса құнарлы өріс.

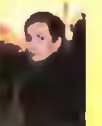
Сонымен, тоқсан ауыз сөздің тобықтай түйіні, әзірше бұл мәселені шеше алмасақ та, уақытты артқа жылжыта алмасақ та, лажы болмаса осы шындықтарды негізге ала отырып, өнер туындыларын неге жасамасқа!? Және неғұрлым қызықты, нақты және ерекше жағынан неге осы ойды жеткізбеске!? Тілшілер айтар... ұмытылар. Саясаткерлер айтар... ұмытылар. Өнер адамдары айтар... мәңгі бақи ел есінде қалар!!!

Батырбек Үрістембеков

ОТАНДЫҚ СПОРТШЫЛЫР ТУРАЛЫ ФИЛЬМ ҚАШАН ТУЫНДАМАҚ?

Қазақ кинематографистері алуан тақырыпта фильмдер түсіріп келеді. Осы уақытқа дейін қаншама тарихи фильмдер, драмалар, комедиялар, биографиялық фильмдер туындапты. Олардың тақырыптары сан алуан қоғам бейнесі, өткен өміріміз, тарихи тұлғалар, махаббат, ерлік, достық, тылсым табиғат күші секілді және т.б. тақырыпта фильмдер көптеп туындаған. Бұл дұрыс, дегенмен де біздер отандық спортшылығымыз туралы биографиялық көркем фильмдер түсіруден тыс қалып отырмыз. Жалпы, қазақ киносының мұрағаттарына зер салсақ спортшылар туралы көркем фильм тіпті жоқтың қасы деуге болады. Бүгінде солай. Кешегі Сұлтан Қожықовтың Қажымұқан туралы фильмді еске алайықшы. Атақты палуан ерлігін терең насихаттаған. Бұрмалап отырып әйтеуір піл табан бабамыздың азда болса ғибратты ғұмырын көрсете алды. Бұл фильм шыны керек сәтті шыға қоймады, сондықтан көрермендер аталмыш туындыны тез ұмыт қылған. Дегенмен, бұл фильмнің ерекшелігін біреу білсе, енді біреулер білмейді. Кинокартина алғашқы қазақ спортшысы туралы биографиялық көркем фильм болып есептеледі. Себебі, кино американдық күрес пен француздық күрестің чемпионы болған, аты өлемге әйгілі қазақ палуаны Қажымұқан туралы. Рас, фильмнің басты тақырыбы тек спорт емес, сонымен қатар достық туралы. Солай бола тұра спортқа қатысты фильм санатына жатқыза аламыз. Осы таңда бар мүмкіндік бола тұра, аталмыш тақырыптан шет қалып отырмыз. Себебі, спорт тақырыбында көркем фильмдер бірен-саран. Бұл тақырыпта түсірілген фильм маңыздылығы өте жоғары. Егер мұндай кино картиналар көптеп болса онда өскелең жастарды спортқа қызығар еді. Сонымен қатар болашақ ұрпақ үшін құнды мағлұмат көздері болып саналары хақ. Себебі, спорт бұл ұлтты, мемлекетті тұтастай таныта алатын, әлемге паш ететін, еліміздің дамуына үлес қоса алатын ауқымды нәрсе. Осының шеңберінде қазақ кинолары неге туындамасқа? Әлемдік киноға келетін болсақ, атақты боксшылар Мұхаммед Али, Майк Тайсон атақты футболшы Мародонна жайлы фильмдер бар. Ресейлік кинематографистер танымал қақпашы Лев Яшин туралы фильм түсіріп жатыр. Одан бөлек ресей спортшыларына арналған «Чемпиондар» фильмі бар. Бұдан да өзге осы тақырыптар төңірегіндегі қаншама туындылар жетіп артылады. Ал бізде кешегі «Алыптар достығы» (Сұлтан Қожықов), бүгінгі «Бекзат» (Ермек Шахмет) фильмдері ғана бар. Спорт тақырыбында басқа көркем суретті фильмдер әлі жоқ. Кешегі Қазақстан таэквондасының негізін салушы Мұстафа Өзтүрік, кеңес кезеңінде қазақтың атын шығарған Серік Қонақбаев, Сидней олимпиадасының алтын тұғырынан көрінген Ермахан Ибрагимов, бүгінгі Илья Ильин секілді саңлақтарымыз туралы тамаша фильмдерді тудыртуға болар еді ғой. Бұлардан бөлек талай чемпиондарымыз да бар емес пе? Сөз соңында болашақ режиссерлер осы мәселе жөнінде ойлана келіп, тыңғылықты дүниелер тудырса деген тілегімізді танытамыз.

Әбдімәлік Жүршібаев

ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ ӨНЕР
УНИВЕРСИТЕТІ

Көңілден шыққан көрікті сөз...

Сарырақаның төсіндегі өнер ордасының қара шаңырағы болып саналатын оқу ордамызға еліміздің түкпір-түкпірінен өнер әлемінің ауасымен тыныстап, асқақ армандардың жетегінде талай жас таланттардың жиналатыны хақ. Бүгінде өткенге көз салып қарасак, осыдан төрт жыл бұрын біз де осы алып шаһарға, киелі өнер ордасына алғаш қадамымызды басқан едік. Енді міне, жүрегі жалын, тұла бойы өнерге тұнған жас дарыннан, талапкерден белгілі бір саланың маман иесіне айналғалы отырған жәйіміз бар. Сондықтан сөзіме тиек болып отырған кеше ғана осындай жалынмен, жастықпен, құлшыныспен келген жас таланттар жайында болмақ.

Олар бір ұяның балапандарындай тату өсті. Қызығы мен шыжығы, қалтарыстары мен қиындығы бірге жүретін шығармашылық жолда қуанды, қиналды, жылады, шаттанды... Дегенмен, киелі сахна өнерін жандарына серік еткендіктен еш жағдайға мойымай, бойларындағы барлық қасиеттерін кеңінен ашып, өрістерін кеңейте білді. Күнделікті күйбін тіршіліктің көріністерінен бастап, қоғамдағы әлеуметтік-саяси жағдайларды ұпгастыра отыра, ақыр соңында классикалық туындылардың шыңын бағындырды. Кешегі мүзбалақ - бүгінгі кәсіби маман - ертеңгі қазақ мәдениетінің қарқын алуына септігін тигізетін бір кірпіші болып қаланбақ. Мұндай тұжырымға келуіме олардың мамандықтарына деген шексіз сүйіспеншіліктері, пәк махаббаттары, қажырлы еңбектері, ілім мен білім жолындағы тынымсыз талпыныстары мен үздіксіз ізденістері ықпал етті. Әрине, бұл өзімізбен қатарлас жүрін, студенттік өмірдің қызықты сәттерін бірге өткізген, бойымызға жиған-терген білімдерімізбен бірге бөлісетін, ҚР еңбек сіңірген қайраткері, профессор Лейла Бекназар-Ханинаның курсы драмалық актер мамандығының IV курс студенттері. Нақтырақ айтқанда, А.Жарбеков, А.Жұмабаев, А.Сырбекова, Ж.Әлиманова, А.Рахым, А.Шайсұлтанов, Е.Әубәкіров, А.Танабаева, Е.Хамзин, Е.Төлеуов, А.Тұрысбекова, А.Серкебаева, Н.Қыдырбеков сынды дарынды бойжеткен мен жігіттер қатырынан тұрады. Аталмыш топ университет қабырғасында ұстаздарының көмегімен кішігірім этюдтен бастап, бүгінде дипломдық жұмысқа драматург М.Әуезовтің «Қара Қыпшақ - Қобыланды» атты екі перделі қаһармандық драмасын дайындап шықты (қоюшы реж. ҚР еңбек сіңірген қайраткері, профессор Лейла Бекназар-Ханинга). Театр күні мерекесіне орай ұйымдастырылып, сахналанған қойылымға көпшілікпен бірге бізде барып, куәгері болып қайттық. Кеш соңында арнайы қонақтар пікірлерін білдіріп, студенттер тарапына ізгі лебіздерін, ескертпелерін де білдірді. Жанып тұрған жастардың еңбегін тамашалаған сол бір күннің кей сәттерінен оқырмандарымызды да хабардар етуге асықтық.

Серік Еркімбеков: Әжірбайжан Мәдиұлына арналып қойылған бұл қойылым жоғары деңгейде өтті. Қойылым барысында әр студент өзінің актерлік шеберліктерін жетік көрсете білді. Жарайсындар! Бұл жерде пластика да, актерлік ойын да жақсы ашылған. Мұндай қойылымды біз кез келген фестивальдерге апарып, ұялмай көрсете аламыз. Балетмейстермен түшымды жұмыс жасағансындар. Әрине, біраз костюм жағынан ақаулар бар. Соны қолға алу керек. Бұл істі аяғына дейін жүзеге асыру керек. Жарайсындар! Бүгінгі жетістіктеріңізбен мен сіздерді шын жүрегімнен құттықтаймын!

Құралай Есмұратова: Тарихқа көз жүгіртсек, алпысыншы жылдары «Қара Қыпшақ - Қобыланды» қойылымын дарынды режиссер Әжірбайжан Мәмбетов сахналаған еді. Ол кезде біз өрімдей-өрімдей жастармыз. Спектакль барысында көпшілік көрінісіне қатысқанымызға қуанып, Әжірбайжан Мәдиұлының қойылым барысында құлағымызға құйған әр сөзі бүгінде есімізде. Сондықтан да қандай ең бірінші сіздердің жетекшілеріңізге, қойылымның режиссеріне алғысымды білдіремін! Құрметті, достар! Біз сіздердің мұндай талпыныстарыңызбен әлі де талай өнер шындарын бағындырасыздар деген сенімдеміз! Болашақ сахна сардары, ақтаңгер актерлер қатары сіздердің орталарыңыздан шықпасына кім кепіл! Сәттілік!

Гүлім Көпбайқызы

ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ ӨНЕР
УНИВЕРСИТЕТІ

ҚИЯЛ КӨКЖИЕГІ

11

Оқырман назарына «операторлық өнер»
мамандығының I курс студенті
Досжан Аяғанның жұмыстарын
ұсынамыз.

Гипс

Тұманды Астана

Балықшы

Көпір

КАЗАҚ ҰЛТТЫҚ ӨНЕР
УНИВЕРСИТЕТІ

«БАБАЛАР ӨНЕРІ БӘРІМІЗГЕ АМАНАТ...»

Анығында Алаш жұрты көнеден қасиетті қара домбыраны жанына серік еткенін айтпасақ та өу бастан әмбеге аян. Домбыраның көмейінен төгілген небір күйлер мағынасына байланысты ішкі әлемінді шуаққа бөлеп қана қоймай, қажет кезінде толқытады, мұңайтады, тебірентеді, жаңа серпін беріп шаттыққа бөлейді. Қазақ халқын домбырасыз, ал домбыраны қазақсыз елестету мүмкін бе? Әрине жоқ. Ұлт өнерін ұлағаттап, төл аспаптың қадір қасиетін мейлінше жас ұрпаққа ұғындырып кеткен бабаларымыз аз емес. Соның бірі дарынды күйші Қазанғап Тілепбергенұлы.

Тау тұлғаның күйлерінде еліміздің өткен тарихы мен бүгінгі һәм болашағы жайында сыр шертіледі. «Күй шақырғыш ақжелең», «Домалатпай», «Құс қайтару», «Ноғайлы босқыны», «Жұртта қалған», «Окоп», «Қызыл керуен», «Майда қоңыр», «Өтті-ау дүние», «Көкіл» сынды туындылары мәңгі жадымызда қалып, санамызда

сақталатыны хақ. Осындай заңғар адамның 160 жылдық мерейтойының қарсаңына орай Домбыра кафедрасының доценті, «Алтын домбыра иегері», Республикалық конкурстардың лауреаты күйші Басығараев Еділ Бақытұлымен сұхбаттасқан едік.

- Еділ аға, жуырда сіз қаймана қазақтың мақтанышы Қазанғап өнерін насихаттау ниетімен батыс Қазақстан обылысы, Ақтөбе қаласына барғаныңыздан хабардар болдық. Енді сол жайында толығырақ айтып өтсеңіз.

- Иә, халық күйшісі Қазанғаптың 160 жылдығына орай сәуір айының 6-11 аралығында Ақтөбе қаласына барып, алғашқы күндердің бірінде А.Қ. Жұбанов атындағы музыкалық колледжінде өнер сүйер қауыммен кездесу жасап, концерт бердім. Содан кейін 2012 жылы жарыққа шығуына септігім тиген Қазақстанның еңбек сіңірген қызметкері, Қазанғаптанушы, дәстүрлі күйші Бақыт Басығараевтің «Толқында» деп аталатын күйлер жинағы кітабын және өзінің жеке орындауындағы «Аманғосым аман бол» атты үн таспаны оқу ордасының кітапханасына сыйға бердім. Б.Басығараев Қазанғап өнерін зерттеуші болғандықтан үн таспа да 28 күй болса, соның 20-ға жуығы Қазанғап Тілепбергенұлының туындылары. Сондықтан да бұл еңбектер кез келген өнерпаз үшін құнды болмақ. Ал ертесінде жергілікті жердің «Рика» каналынан ерте азанда берілетін «Арайлы тан» бағдарламасына тікелей эфирге шығып, күйлер тартып, көрермендердің сұрағына жауап бердім. Бұдан босағаннан соң Қазанғап атындағы музыкалық мектепке барып оқушыларға лекция-концерт өткіздім. Артынан «Ақтөбе Қазақстан» каналы арқылы берілетін «Сәті түскен сұхбат», сондай-ақ, «Инжу - маржан» бағдарламаларына катысып онда дүйім жұрт тарапынан Қазанғап өнеріне катысты қойылған сауалдарға жауап берумен қатар ардақты адамның күйлерін тарттым.

- Жалпы ұлы Қазанғаптың өнеріне деген Ақтөбеліктердің қызығушылығы қай деңгейде көрінді?

- Ағымнан жарыла шындығымды айтайын. Өте жоғары деңгейде деп ойлаймын. Себебі оның шығармашылығына байланысты сөз қозғалған жағдай да жиналған жұрт мұқият тындаудан бас тартпады. Әрбір шертілген күйден кейін барлығы аямай қол соғып жатты. Бұның өзі көңілді қуантарлықтай жайт емес пе? Қазанғаптың ғұмырына байланысты шежірелі қарттар Жұмабай Жансүгіров, Бақи Төңірбергенұлы, Жанаберген Әлбетов, Әбілахим Шаншаров сынды күйшілермен жолыққаным да бар. Олардың білгендері де көп екен. Көкейде жүрген біраз сұрақтарымды қойып әлгі кісілерден шешімін алдым.

- Әңгімемізді әрі қарай жалғасақ. Халық күйшісінің 160 жылдығы оқу ордамыз яғни, Қазақ ұлттық өнер университетінде дәріптеле ме?

- Әрине. Бұл жер нағыз өнердің ордасы болғандықтан оны айналып өту тіпті мүмкін емес. 22-ші сәуір күні сағат 17.00 де Ф. Шопен залында дара тұлғаның шығармашылығы төңірегінде «Көкейге түскен көкілжан» атты лекция-концерт өтпек. Оның маңызы әрбір маман үшін зор деп білемін. Өйткені дана халқымыз «Білгенге маржан» демей ме? Бір адам тағылым концерттен бір ізгі ой алса, ол өзінің жеңісі болмақ. Шын мәнінде бабалар өнері бәрімізге аманат қой.

- Өнегелі өнеріміз өркендей берсін дей келе, сыр бөлісіп сұхбаттасқаныңыз үшін алғыс білдіремін.

Қуат Ежембек

ТАБИҒАТ ЛИРИКАСЫ

Сүт сәулеге шомылдырып маңайды,
Аспанымда томсырайып ай тұрды,
Жарға соғып быт-шыт болған бір толқын,
Бас көтеріп ентелеп кеп қайта ұрды.

Қайта соқты, бытырадай шашылды,
Жүрек шіркін шыдамады күйікке,
Тұңғықтың иесі сол демесең,
Ол-дағы бір құмар еді биікке.

Тәңірі Айға жаратыпты құмар ғып,
Амал қанпа, жете алмады, қашық тым,
Ақ сәулесін мойынына тұмар ғып
Тағатұғын, нұрына оның ғашық-тын.

Тәңірім оны үмітінен айырма,
Үміт өшпей қайрат қайтін тоналар,
Ару айға ғашықтығы сөнген күн,
Асау толқын құмға сіңіп жоғалар.

* * *

Ақ сүңгі құрсап орманды,
Жамылды дала ақ мамық,
Ақ қанат ұлпа бейне бір
Үгіліп түскен ақша бұлт.

Кірпікке қонып дір етті,
Үңілді үнсіз жанарға,
Жүректе қатқан шер-нала
Жас болып қайта тамар ма...

Аспан да аппақ, жер де аппақ,
Тұтасып алды дүние,
Үскірік аяз кербаққан
Балқымай қойды күйіме.

Бақсыдай жынын шақырған
Ақ түтек боран ойнады.
Сақылдап күліп сары аяз
Жыламасыма қоймады.

Сен жайлы ойлар аяздай
Бағады менің жаныма,
Көзімнен аққан тамшы жас
Мүз болып қатты тағы да...

Сырымды айтпаймын мен саған,
Бастасам бітпейтін әңгіме
Дөңгелек дейді ғой жер шары,
Ешқапан кездеспес біз үшін
Ол, сірә, мәнді ме....

Білмеймін,
Жолымыз бөлек пе? бірге ме?
Қосынды тігіп ең іргеге...
Ақ боран соққанда, жел ұлыш
Қаңбақша көтеріп біздерді
Әкетті, бөліндік мәңгіге...

Айырылды
жолымыз, бөп-бөлек.
Әттең-ай...

Бояуын уақыт тонаған,
Суреттей сезімдер мендегі
Сен емес, басқаға көп керек....
Мейлің күй, мейлің күл дертіме
Жылайсың балақай текке деп.
Сен кеткен шығарсың жек көріп,
Мен жүрмін өмірге өкпелеп...

* * *

Қоңыр күзде қаңқылдайды қоңыр қаз,
Қоңыр айдын көз жасындай толқиды,
Көл бетінде күн нұрымен жарысып,
Қоңыр, күрең, қызыл сәуле шоршиды

Қоңыр, күрең, қызыл сәуле жер бетін
Аралайды, көміледі нұрға әлем,
Анадайда бала бұлақ көкшілтім,
Қоңырайып жүгіреді жылғамен.

Жирен сакал, сары жүзді, ескі шал,
Күрең шайды көп ішетін сіміріп,
Қоңыр күйді ұзақ-ұзақ тартады,
Бүкір белі онан ары бүгіліп.

Бозінгендей боздақ үні жер жарып,
Жүрегімді жылатады күй мұңлы,
Ұйқысызбын, тіршілікті тынымсыз
Тәңір өзі сый қылды.

Өткенімді есіме алып күбірлеп,
Отырамын, бәлкім мені жын ұрған?!
Қоңыр өлең оқымасаң өзің кеп,
Қу тіршілік жалықтырды құбылған.

(басы өткен санда)

ЖАСЫН

Француа үнсіз. Бұрышта Мағжанға сұқтана қарап отыр. Мағжанның жаза алмай, сезімі абдырап отырғанын да байқап қалған сыңайлы. Жай ғана орнынан тұрып, үстел жиектеп Мағжанның жанына келді. Ақынның жазып отырған дәптеріне көз жүгіртіп жымысып қана күлді де:

- Мағжан дос мынаны басқаша жазып көрші, мысалға былай, - деп зуылдай өлең оқи бастады. Мағжан ілесіп жазумен әлек. Санаулы уақытта Француа күрт тоқтады да, манағы отырған жеріне барып тағы да үнсіз қалды. Мағжан аң-таң. Француаның айтуымен жазған жолдарына тағы бір көз жүгіртті. Оқып шыққаны сол-ақ еді, Француаға жалт қарап:

- Қайдан алдың? Шыныңды айт.

- Ешқайдан. Өзім шығардым.

-Түк түсінсем бұйырмасын Француа. Бұл не мазақ, досым болсаң да, өзге ұлт өкілі, тамырында қазақтың қаны ақпаған сенің менен тәуір жазатып болғаның ба? Қалай? Ойың әлдеқайда озық қой.

- Мағжан көңіліңе алма. Мен кейде осылай шабыттанып кетемін. Менің айтқан шумақтарымды өз атыңнан газет беттеріне бастыра бер. Еш қарсылығым жоқ, керісінше қуанар едім. Соған қоса маған өлең жариялауға қатаң тыйым салынған. Жағдайды өзің түсінесің, ары қарай сұрама. Өтініш.

Болған жағдай Мағжанның санасын бір төңкеріп тастады. Не істеп, не қойғанын білмей ессіз әлгі керемет өлең шумақтарын оқи берді, оқи берді. Не болса да редакцияға апарып өз атынан жариялауды жөн көрді Мағжан. Редакция мүшелері өлеңді қуана басқандай, газет шыққан күні Уфа жұрты Мағжан ақынды мойындағандай. Көпше жұртшылығының қолында Мағжан өлеңі басылған газет, у-шу.

Үй іші. Тағы да Француа Мағжанға кезекті өлеңін оқып тұр. Француаның көмегімен көптеген өлеңдер жазылған-ды. Мағжан ақынның есімі ел ауызында. Көпше бойлап екеуі тағы серуендеп келеді. Баяғы қарас тағы сол. Жұрттың бәрі Мағжанға сұстана қарайтындай.

- Тағы не болды мыналарға Құдай-ай-деумен келеді Мағжан.

- Негізінде Мағжан, саған абайлау керек сияқты. Сырт құлақтан естуімше «Үш жүз» партиясының жалған айыптауымен сені Кеңес сақшылары андып жүр дейді, сақ жүр бауырым. Жалған айыптың соңы, жаза.

Осыдан кейін Мағжан далаға себепсіз шығудан қалды. Есік ашылса да, бейтаныс адамдарды көрсе де жүрегі еріксіз дүре соға берді. Бүгін Мағжанды «Алаш» алқа мүшелері жиналысқа шақырды. Көшеде Мағжан қалың ойға батып, көше бойы ырғалып барады, артынан үш жігіт андып келеді, ақын жүрегі абдырап, сезді. Көп ұзамай Мағжан жүрісін тездете бастады, соңына түскендер қалатын емес. Жүрегі ауызына тығылған Мағжанның алдынан тағы қара киінген екі жігіт қолын қайыра жерге құлатумен өуре. Қолына кісен тағылды Мағжанның. Ақын жүрегі қонторғайдай құнысып жатыр, жұлысып жатыр сезімі. Жолдың арғы бетінен болған жағдайдың барлығын Француа байқап тұр. Мағжан:

- Досым-ау, неге қимылсыз қадаласың? Көрмей тұрсың ба? Көмектессенші, жанымды жегідей жеп барады мына сұмдық. Француа, Француа! - деп, даланы басына көтеріп айқайлап жатыр ақын. Әлгі кісен таққандар түсініксіз жөйтпен Мағжанды түсініксіз жерге алып келді. Бөлме іші сұр. Орындықтары да, қабырғасы да, едені де сұрмен әктелген. Мағжанның алдына ақ халат киген, мұртты орыс шал кеп отырды. Көзі сұсты. Үрейлі.

- Т-а-а-к Жумабаев Мағжан Бекенович.... Бұл қандай жер, неге келгеніңізді білесіз бе?

- Жалған айып, жалған айып, алдымнан кет, жоғал әрмен! - деп, Мағжан жекіріп отыр.

- Мағжан Бекенович, тс-с-с. Қандай заманда өмір сүретіңіз айқын, қастарыңыздың да достарыңыздан көбі айқын. Олай болса мендей досыңыз тұрғанда неге құлақ түрмеске...м?

- Дос пен қасты айыра алам, қам жеме.

- Мағжан Бекенович, Алаштан да басқа партиялар жетерлік. Десе де Алашқа сұстана қарайтындар да аз емес, ия, ия мен партиялар жағын айтып отырмын...

(жалғасы келесі санда)

Жанат Жайлыбай

ЕДЕННІҢ ЗАРЫ

(қағытпа әңгіме)

- Ей, ет жақын көршілер қалайсыңдар? Естисіңдер ме мені? Әлде бәрің күні ұзақ тынымсыз адамдарға қызмет етеміз деп шаршадыңдар ма? Әй, әй неге үндемейсіңдер?! Бұл мен ғой Еденмін. Әй, Лифт сен неге үндемейсің? Түсіпемін азаннан кешке дейін асты - үстіне шапқылайсың да тұрасың, елдің қалауын екі етпейтін бір елгезектің өзісің ғой. Тым болмаса Баспалдақ сен сөйлесеңші. Сенімен қатынайтын халықтың қарасы аз емес пе?! Кәрісін қойып жасының өзі жедел сатыға құмар. Жарайды, сөйлемесеңдер қойыңдар... Мен-ақ сөйлейін. Шынымды айтсам шым-шытырық өмірден мезі болып барам. Мәселен қазір өмірге құштармын, қараңдаршы бетім қандай тап-таза. Осы әдемі ажарлы сәтімде мәңгілік қала берсем ғой. Сонда мен қазіргідей кіршіксіз әйбат келбетіммен түлкі тұмсық, біз өкшелі сұлулардың жүрегіме қадаған оқтай өкшелеріне төзіп, әлдеқайда төтеп бере алатын деңгейде болар едім. Ал, анау қос етек көйлегімен бетімді шарпып өткен аруларға құшағымды ашып, төбеке көтеретін едім ғой... Кейде осы университетіміздің студенттерін түсінбеймін. Бәрі де ес тоқтатқан, ақылы кіріп, адамшылыққа бет бұрған жастар емес пе. Сөйте тұра дүрс-дүрс еткізіп белімді үзіп жіберердей қызы ұлын, ұлы қызын қуып, үстімнен жүгіріп өтетіндерін қайтесің! Тағы басқа тәртіпсіздігі толып жатыр, қайсы бірін айтайын қазір. Сонда осы ма мәдениеттілігі? Жарайды оны қойшы, осы универде мен жек көретін екі оңбаған бар. Біріншісі барып тұрған есерсоқтың өзі. Күнде өтеді төбемнен. Аяғының балшығы бес батпан, бетіме батпағын езіп-езіп, есімді кетіреді. Сол келе жатқанда қабырғамды қарсы айырып қазіргі алтыншы қабатымнан бірінші қабатқа құлатып түсіріп аяғын сындырғым келеді. Ал, екінші айтайын деген жігітім нағыз жетесіздің бірі. Маған жаны ашығаны былай тұрсын адамға жаны ашымайтын жұғымсыздың өзі. Төбемде талтаң басып, тар шалбар киіп жүргеніне масаттанады-ау! Шырт-шырт түкіреді де жүреді. Әй, саты сен неге пікір қоспайсың. Ол, кеше сенің алтыншы қабаттағы баспалдақ бұрышының түкпіріне түкіріп кетіп еді ғой. Оны Лифт сенде танысың. Өткенде сенің кабинаңда жалғыз қалғанда бұрышқа түкіріп сілекейін сенің қол ұстар белдігіңе сүртіп жатыр емес пе еді. Неге үндемейсіңдер? Жиіркендіңдер ме? Ол бейбастың маған да істемегені жоқ. Күнде сол әдеті. Аузына тілі сыймай ма, әйтеуі бұрыш-бұрышыма шырт еткізеді де кете береді. Адамшылықтан безгендігі соншалық, анасындай егде адамның еден жуып жүргенін көре тұра осындай бейбастақтыққа жол беріп жүргеніне не дерсің. Жә, қойшы... Адамның аузынан бөлінген түкірікте қаншама микроб, қаншама ауру бар. Сол оңбағанды көрсем қарғыс айтып аштан қатырғым келеді. Кезінде аштан қырылған хылық еріні кеберзіп, бір жұтым суға зәру болып еді! Ал мүнікі барып тұрған берекесіздік ғой. Амалым не?!

-Әй, болды зарлай бермей ұйықтасаңшы, онсызда тынысымыз тарылып өзер тұрмыз.

-Ә, терезесің бе? Жарайды сенің де қалың мүшкіл, көктемнің кеңсірік ауасын бәріміздің де ұмытқанымыз қашан. Кешіріңдер көршілер. Бір - екі сағатан соң таң атады. Әлгі екі аяқты тынымсыздар келеді, тынығайық! Қайырлы түн! Түн ұзағынан болсын! Жақын жанашырларым сол!

Нұрислам Абдил

ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ ӨНЕР
УНИВЕРСИТЕТІ

ДАРА ТАЛАНТ ИЕСІ - СҮЛЕЕВ БОЛАТ ҚАЛИҰЛЫ

Сүлеев Болат Қалиұлы
(1953 - 2011)

Кинооператор, СССР Кинематографистер Бірлестігінің мүшесі (1978ж.), профессор 1953 жылы Жамбыл облысындағы Шу ауданының Шу ауылында дүниеге келген. 1978 жылы Мәскеудегі Бүкілодақтық Мемлекеттік кинематография институтын бітірді. (В.В.Монахов шеберханасы)

Қанат жайған асқарлық тек боз қыранға тән қасиет шығар. Аспанда қалықтап ұшып, биік белестерді бағындырып, күн сәулесінің шапағатына бөлене отырып, көкке самғап ұшқан құсымыз айналаға өзінің жаратылысын, тіршілігін көрсетуді меңзеген еді. Дәл осылай Қазақ Ұлттық Өнер Университетінде операторлық өнер мамандығының негізін қалаған кинооператор Сүлеев Болат Қалиұлы қырандай қос қанатын жайып өз шығармашылығын биік шыңдарға көтеруін көздеді.

Сүлеев Болат Қалиұлы есімі қазақ кино өнерінде ерекше орынға ие. Өнер майталманы артынан өшпестей із қалдырды. Оның шығармашылығы ізденіске және жаңа ашылымдарға толы. Қазақ кинооператорлық өнерінде өнер санлағы жанашыл атымен белгілі. Алғаш рет ол бірінші болып су астындағы түсірілімдерді өзкізді, кинопенканың сапасына қарай оған жарық берді, сонымен қоса түсірілім кезінде жанаша әдістерді қарастырып, жарықпен жұмыс жасауды қолға алды. Бойындағы өнерінің құпиясын ізін қуып келе жатқан шәкірттеріне қалдырып, қазақ киносында операторлық өнерді шыңдады. Өнер жолында мына режиссерлермен бірлесіп жұмыс істеді: Дамир Манабай, Әсия Сүлеева, Қанымбек Қасымбеков. Сөйтіп, өнер иесінің шығармашылық қоржынында оннан астам деректі фильмдер, жиырмаға жуық көркем суретті фильмдер, режиссерлік және сценаристік жұмыстар және бір мультфильмі бар.

Өнер майталманының табиғаты жастайынан шығармашылыққа жақын болған. Бірақ, кино саласына ол бірден келе қойған жоқ. Алғашында анасы оны техникумға оқуға береді. Мүмкін, техниканы жақсы меңгеруі де осының арқасында шығар. Бірақ, бұл кәсіп қалауындағы мамандығы болғаны айқын емес. Техникумды бітірген кезде өпкесі Әсия мен ағасы Әубәкір Сүлеевтер Мәскеудегі Бүкілодақтық Мемлекеттік Кинематографиялық институт қабырғасында оқып жүрген тұсы еді. Өнер санлағы еш өкінбестен ағасы мен әпкесінің сонынан еріп, бейнелеу өнері шығармашылығымен танысып, Қазақстаннан жолдама алып келген талапкерлер

қатарында болып, оқуға еш қиындықсыз түсіп кетеді. Сөйтіп, осылайша киногерлер қатарына қосылады. Өнер ордасында оқып жүрген шағында бірден көзге түсіп, ұстазының сүйікті шәкірттерінің біріне айналғаны да рас.

Шығармашылығын «Қазақфильм» киностудиясында қоюшы оператор қызметін атқарып жүріп, «Байланыс» (1977 ж.) атты деректі фильмімен бастады. Кейінгі Қанымбек Қасымбековтың «Сен 12-де болғанда» туындысында өнер саңлағы кинопенкаға жарық бере отырып, экран алдында бейнеленген бейнелердің түстік шешімін, колоритін іздеумен болды. Өзінің есептеулерін жүргізіп, сол бойынша синхронды аппараттағы контргрейфердің атқаратын қызметіне сай осы әрекеттерді өзінің сүйікті камерасы конвасқа көшіріп, конваста орналасқан пленканы жарықтандырды. Бұрын күлгін көк, қызылкүрең түрде бейнеленген бейнелер ендігі кезде жаңалай түрге ие болды. Балалар беттері шабдалының түсіндей нәзік, айналадағы ағаштар күмістей жылтыр болып, алыстан соққан самал желден шайқалған жапырақтар сылдырлап әсем бейнені құрады. Бұл жетістігі нәтежесінде фильм Әзірбайжан елінің астанасы Баку қаласында өткен Халықаралық кинофестивальде «Отандық негативтік түрлі түсті кинопленканы» үздік қолданғаны үшін деген жүлделі сыйлықпен марапатталды.

«Сұрапыл Сұржекей» (реж. Дамир Манабай) фильмінде өнер таланты Маңғыстау өңірінің құмды - боранды табиғатының қатандығына қарамастан, екі конвас камерасымен бүкіл оқиғаны жалғыз өзі түсіріп шықты. Құмды шаң - тозаң әсерінен камера бар болғаны 60 метрге, ол шамамен 2 минутқа түсіруге жетті. Осылайша, екі камераны алма - кезек қолдана отырып, өнер иесі сол 1991 жылғы қазақ халқының ауыр уақытын экранда бейнелеп көрсетті. Алдыңғы туындыларында егер оның камерасы поэтикалық сарында бейнеленсе, бұл шығармада камера қатандылықтың бейнесін кескіндегені хақ.

Тағы бір керемет туындысы «Прыжок Афалины» Қорғаныс Министрі Әділбек Жақсыбековтың сценаріі бойынша 2005 жылғы Президент сайлауы қарсаңында болған саяси - әлеуметтік жағдайға байланысты түсірілген фильмі. Туынды алғашқы кадрларынан жоғарғы ракурстан бейнеленген Елордамыздың әсем көріністерімен көрермен көзін жаулайды. Өнер майталманының тікұшақтан динамикалық панорамасы арқылы түсіруі Астана қаласының жоғарғы нүктеден тамаша етіп түсірілген көріністерінің бірі болып саналады. Және алғаш рет өнер иесі осы фильмде «су астындағы түсірілімдерді» тамаша түсірді. Осы түсірілімдер үшін өнер дарыны арнайы оқу орнын бітіріп, қазақ киносында бірінші «оператор - дайвер» атағын иеленді. Фильм Мәскеу қаласындағы XII Халықаралық Detective FEST кинофестивалінде «Игровой детективный фильм» номинациясындағы басты жүлдені жеңіп алды (2010 ж., сәуір айы) және Киевтегі Халықаралық кинофестивалінде «За лучший сценарий», «Золотой Георгий» атты жүлделерді иеленді (2010 ж., 2-4 желтоқсан).

Өнер талантының шығармашылығындағы соңғы нүктесі «Жеңіс семсері» фильмі (реж. Әсия Сүлеева мен Ануар Райбаев). Бұл фильмде өнер иесі өзіне жақын тақырыппен жұмыс істеп, табиғат аясындағы түсірілімдерді жақсы атқарды. Кадрлар композициясын, колорит пен түстік шешімдерді жақсы белгілеп, оларды актерлар ойынымен керемет байланыстыра білді. Әсіресе, фильмнің басты идеясын «адам табиғаттың ажырамас бір бөлігі» екенін жақсы бейнелік шешімдермен жеткізе алды.

2011 жылдың он бірінші айының он бірінші жұлдызында өнер саңлағы күтпеген жерден о дүниеге жүріп кетті. Сүлеевтер әулеті үшін бұл жаңалық ауыр болғаны рас. Әсіресе, ағасы Әубәкір мен әпкесі Әсия үшін. Сүйікті інісі болып қана қоймай, өнердегі сенімді әріптесі де болды. Өнер саңлағының істеген жетістіктері туралы, ҚР еңбек сіңірген қайраткері Құрманғожаев Бекболат Болатжанұлы: «Адамзат баласы өз ғұмырында он жыл бойы істей алмаған дүниеге, Болат бір жылдың ішінде-ақ қол жеткізді», - деп оның Қазақ Ұлттық Өнер университетінде кең аумақты түсірілім залын ашып, оны заманауи техникамен қамтамасыз еткен еңбегіне жоғары баға берген еді.

Гүлназ Салбілекова

ЖҮЗДЕСУ

Сәуір айының 17 жұлдызында университет қабырғасында студенттердің мәдени -танымдық «Ес-аймақ» пікірталас бірлестігінің ұйымдастыруымен «Егемен Қазақстан» газеті акционерлік қоғамының президенті Сауытбек Абдрахмановпен кездесу өтті.

Сауытбек Абдрахманов - кино өнері туралы мақалалардың, шығарма портреттердің, Ғ.Мүсірепов, Ш.Айтматов, Н.Жантөрин, т.б. танымал суреткерлермен сұхбаттардың және бірнеше деректі фильмнің авторы, М.Әуезов шығармаларының экрандалуы, Пушкиннің «Евгений Онегин» романының аударылуы туралы зерттеулердің авторы. Сонымен қатар «Отбасы өміріндегі әдеп пен психология» оқулығын, Д.Кабалевскийдің «Сырлы саз бен сұлу сезім» кітабын, «Бейбарыс сұлтан» атты романды, 40-қа жуық көркем фильмді қазақшалады. «Біздің Пушкин» (1999), «Тәуелсіздік шежіресі» (2001), «Адамзат күнтізбесі» (2002), «Елдік сыны» (2003), т.б. кітаптары шыққан. ҚР Президентінің бұқаралық ақпарат құралдары саласындағы сыйлығының, Б.Бұлқышев атындағы сыйлықтың, Кинематографистер, Журналистер одақтары сыйлықтарының иегері.

Кеш тізгінін театртанушы, педагог Сұлтанова Жаңагүл Сердәліқызы жүргізді. Жиынға қатысуға келген қонақтардың ішінде белгілі жазушы, драматург, Мемлекеттік сыйлықтың лауреаты Әкім Тарази, белгілі театр сыншысы, профессор Әшірбек Төребайұлы Сығай, жазушы-драматург Роза Мұқанова, кинотанушы, профессор Бауыржан Рамазанұлы Негербек, «Өнертану» кафедрасының доценті, кинотанушы, өнертану кандидаты Назира Рахманқызы Мұқышева болды. Университет ұстаздары «Егемен Қазақстан» газеті акционерлік қоғамының президенті Сауытбек Абдрахмановқа өздерінің жылы лебіздерін білдірді. Алғашқы сөз кезегі жазушы Әкім Таразиге берілді. Жазушы Әкім Тарази Сауытбек Абдрахмановтың еңбек жолына тоқталып, жеткен жетістіктерін атап өтті. Шақырылған қонаққа өз тарапынан ризашылығын білдірді. Сондай-ақ, театр сыншысы Әшірбек Төребайұлы жүздесуге келген қонағымызға Қазақ Ұлттық Өнер Университетінің студенттерінің тыныс-тіршілігін, жеткен жетістіктерін айта отырып, университет қабырғасынан ай сайын шығатын «Шабьт» журналымен таныстырды, «Өнертану» кафедрасының студенттерінің республика көлемінде өткен олимпиадада алған жүлделері туралы сөз қозғады. Студенттерді Сауытбек Абдрахмановтың шығармашылық жолымен таныстырды. Жиын барысында студенттер қауымынан қойылған сұрақтар да болды. Сауытбек Абдрахманов әр студентке өз пікірін кеңінен аша отырып, барынша жауап берді. Қаламгер қазіргі жас қауым газет оқуға өз ынталарын аз білдіріп жатқандықтарын айта отырып, жиналған студенттерге құлаққағыс білдірді. Жиын соңында студенттердің мәдени-танымдық «Ес-аймақ» пікірталас бірлестігінің күнделігіне өзінің дәстүрлі салтымен келген қонақтан тілек-қолтаңба алынды. Қазақ Ұлттық Өнер Университетінің 15 жылдығына орай жарыққа шыққан кітап сыйланды.

Егемендік алғаннан кейінгі алғашқы ауыртпалығы мол жылдарда, дүние суалып-қуарып қалған кездің өзінде ақпараттың бүлкілін тамыршыдай ұстап тани алатын басшы «Егеменнің» тиражын түсірмей, керісінше, жылдан-жылға арттыра отырып, бүгінде 200 мыңға жуықтатып ұстап отырған еңбегі биліктің бас басылымның қай-қай кіші «бауырына» үлгі болатыны даусыз. «Ес-аймақтың» негізгі мақсаты да елімізге осындай еңбегі сіңген азаматтармен жүздесіп, олардың келер ұрпаққа үлгі боларлық істерімен студенттер қауымын таныстыру болатын. Кезекті жүздесу жиналған көпшілікке өнеге болды деген үміттеміз!

КАЗАХ-УРАЛ ТЫҚ ОНЕР
УНИВЕРСИТЕТІ

ВЕСЕННЕЕ НАСТРОЕНИЕ

19

ОТ РЕДАКЦИИ

Весна – время цветения и появления на свет всего нового. Для нашего университета, как для небольшого творческого мира, апрель – один из самых насыщенных и плодотворных месяцев. За такой небольшой промежуток времени наш алма-та-тавер стал платформой для открытого показа дизайнерских работ, проведения фестиваля «Баян-Фест KZ», открытия клуба «KINOMUZA». Университет, словно река, наполняется новыми источниками, меняется его творческое течение. Наш журнал тоже преобразился – теперь с нами рубрика «Эвтерпа», муза поэзии. Каждый раз, проходя мимо многочисленных афиш, вновь убеждаемся: «Шабдыт» – вдохновение! Когда же приходится вдохновению, как не весной?

СОДЕРЖАНИЕ

Слово редакции
19 стр.

Содержание
20 стр.

Art gallery: «Deviant Art Day»
21, 26, 30 стр.

Наши последние новости
22-23 стр.

Смаилова И. Т.:
«KINOMUZA» ждёт вас!
24-25 стр.

Е. Лумпов:
Весенняя лирика
27 стр.

А. Габдрашитова:
«Лучшее в «Новом»,
Л. Бекболатова:
«Праздник специальности «Музыковедение»
28-29 стр.

Анонс (выбор редакции)
31 стр.

Поразительно, сколько новых навыков могут приобрести студенты за время обучения в нашем университете. 11-го апреля многие художники, инструменталисты и хореографы примерили на себя роль моделей для показа «Deviant Art Day». Действительно, «традиционный» - это не то слово, которое подходит нашим студентам. Чем же на этот раз удивили зрителей сценографы и гримеры?

КАЗАК ҰЛТТЫҚ ӨНЕР
УНИВЕРСИТЕТІ

ТЕАТРА ВЕЧНЫЙ МАСТЕР

Последняя неделя марта запомнилась открытым уроком «второкурсников» мастерской Сергея Федоровича и Натальи Ивановны Матвеевых. Начинающие артисты оригинально отметили день рождения К.С. Станиславского, погрузившись в его эпоху и подарив зрителям запоминающееся путешествие в красочный мир старого доброго театра. Каждый из участников действия примерил на себя образ реального человека, лично знакомого с Константином Сергеевичем, рассказал увлекательную историю добавив свой штрих к портрету гениального режиссера.

КИНОШНЫЕ ПОБЕДЫ

В очередной раз студенты факультета «Театр, кино и ТВ» демонстрируют воистину олимпийские рекорды! Так, студентка 3 курса кафедры «Операторское искусство» Жадира Ислам стала обладательницей 2 места («Операторское мастерство») в Республиканской Олимпиаде (г. Алматы), и Золотой медали в Дельфийских играх. Своими успехами радуется нас Евгений Лумпов, студент 3 курса специальности «Режиссуры документального кино» и по совместительству автор нашего журнала. На VII Омском открытом фестивале «Любительское кино + Profi» Евгений завоевал приз в номинации «Новый взгляд на вечное» (фильм «Новый свет»), а в недавно прошедшем «Весеннем Art Салоне», о котором более подробно вы сможете узнать из материала Амины Габдрашитовой, удостоился почетного 1 места. Стоит отметить, что ребята не перестают работать и творчески подходить к своей профессии, в чем, как они признаются, и заключается большая часть достигнутого успеха.

ВРЕМЯ МУЗ

«KINOMUZA» - так называется новорожденный клуб знатоков и любителей кино, созданный по инициативе преподавателей и студентов нашего университета и проводимый при поддержке Национальной Академической Библиотеки РК в зале литературы по искусству. 17 апреля - день торжественного Открытия киноклуба, в котором принимали участие именитые гости. Более подробно о проекте «KINOMUZA» наш читатель узнает из интервью с кандидатом

искусствоведения, кинокритиком Инной Смаиловой. Заседания клуба проводятся каждый четверг, в 15.00. Пора вдохновения - время муз!

ПРИЯТНАЯ ВСТРЕЧА

В студенческом культурно-познавательном объединении «Ес – аймак» прошла встреча с почетным гостем – Президентом республиканской газеты «Егемен Қазақстан», заслуженным деятелем Казахстана Сауытбеком Абдрахмановым. Студенты имели возможность познакомиться с его творчеством и услышать интересные истории, связанные с его деятельностью.

ВЫШЕЛ ЕЩЁ ОДИН ЧЛЕН СЕМЬИ

В городе Астана в развлекательном центре Mega 16 апреля прошла премьера фильма Ермека Турсунова «Кемпір». На торжественный вечер открытия приехали все участники фильма: режиссер Ермек Турсунов, продюсер фильма Канат Торебай и актеры Газиза Абдинабиева, Кадырбек Демесинов, Ерболат Тогызаков. Жанр фильма - комедия. Как сказал создатель фильма: «Мы должны уметь смеяться над собой». Фильм близок по духу музыкальным комедиям Шакена Айманова «Ангел в тубетейке» и «Наш любимый доктор».

КАЗАК ҰЛТТЫҚ ОҢЕР
УНИВЕРСИТЕТІ

НАШИ УДАЧИ В КВН

На сцене Конгресс Холла состоялся 1/8 финала Высшей Казахстанской лиги Международного союза КВН. Ведущим игры выступил Александр Масляков мл. Наша команда КВН «Сборная Шабыт» Казахского Национального Университета искусства прошла на ¼ финала, игра которой пройдет 19 - 20 мая этого года. Из всех команд редактор премьер-лиги Алексей Ляпичев отметил только нашу команду «Сб. Шабыт» такими словами: «На мой взгляд, это уникальный случай, когда артисты, люди искусства играют в КВН». Он поздравил сборную и подчеркнул, что это некое новое явление. А председателю жюри Болату Мажагулову было в двойне приятно за нашу команду, что они показали на самом деле творческий, необычный КВН.

ПАМЯТИ ИЗВЕСТНОГО КИНООПЕРАТОРА

18 апреля в кинопавильоне КазНУИ прошел первый турнир по шашкам и шахматам среди студентов специальности «Операторское искусство», посвященный памяти кинооператора, профессора Сулеева Болат Калиевича. Турнир открыл декан кафедры «Театр, кино и ТВ», заслуженный деятель РК Асылхан Саулебек. С таким знаменательным событием организаторов и участников поздравили: деятель Культуры Казахстана, Профессор искусств, Доктор педагогических наук, Член Казахстанского Союза Дизайнеров, Декан Художественного факультета КазНУИ Асылханов Ермек Сабырович, заведующий кафедры звукорежиссуры Мырзашева Алия Токеновна, кинооператор, профессор факультета «Кино и ТВ» Сулеев Аубакир Калиевич, кинорежиссер, сценарист Сулеева Асия Калиевна, кинооператор, преподаватель кафедры «Кино и ТВ» Тайшанов Талгат Тургантаевич.

Спешим обнародовать результаты турнира по шашкам: *I место - студент IV курса Азамат Жанাবেков, II место - студент I курса Досжан Аяғанов, III место - студент IV курса Мурат Нурбеков. По шахматам места распределились таким образом: I место - студент III курса Александр Шунькин, II место - студент III курса Нукен Камашев, III место - студент I курса Болатбек Мәліков.*

В турнире принимали участие как операторы, так и студенты кафедр «Искусствоведение», «Кобыз и русские народные инструменты», «Живопись и скульптура», «Режиссура игрового кино», «Актеры драмы и кино», «Звукорежиссеры Кино и ТВ».

СЕРЕБРЯНОЕ КРЫЛО

Конкурс «Жас канат - 2014» прошел на энергичной весенней волне в городе Астана. Из ста претендентов на участие в конкурсе было отобрано 14 молодых певцов из различных регионов Казахстана, которые были приглашены в Астану для подготовки за неделю до финальных соревнований. В этом году второе место занял студент III курса кафедры «Искусство эстрады» нашего КазНУИ Карабалиев Нурсултан. Концерт открыл победитель «Жас Канат-2012» Нурбол Балапанов. Также в качестве гостя выступил призер «Жас Канат-2011» Дихан Ильяшев.

«KINOMUZA» ждёт вас!

Для всех тех, кто «обитает» в университете, творческая атмосфера искусства - нормальное явление. Нам очень уютно в нашем Шабыте. Однако, кинофакультет решил, что неплохо было бы расширить наше поле деятельности. Так появился киноклуб «KINOMUZA», организованный преподавателями кафедр "Искусствоведение" и "Кино и ТВ" КазНУИ на базе Национальной академической библиотеки. 17 апреля прошло официальное открытие данного проекта, где смогли встретиться не только кинематографисты, но и все любители седьмого вида искусства. Один из вдохновителей данного проекта кинокритик Смаилова Инна Тлековна рассказала нам о дальнейших планах киноклуба.

- Добрый день, Инна Тлековна. Поздравляем Вас с успешным открытием киноклуба! Нам очень интересно, что ожидает нас в дальнейшем. Насколько эффективным, по Вашему мнению, станет открытие киноклуба для продвижения кинематографического движения в Астане?

- Как мне кажется, довольно плодотворные четыре года совместной работы кафедр «Кино и телевидение» и «Искусствоведение» в КазНУИ показательны хорошими, нужными делами - организациями мастер-классов с современными отечественными и мировыми кинематографистами, проведением совместных просмотровых семинаров, участием студентов в работах конференций и всевозможных конкурсов. Важной вехой стал прошедший в прошлом году смотр-конкурс студенческих фильмов КазНУИ, который показал необходимость организации крупных мероприятий, например, кинофестиваля. Астана становится центром новой модной современной медиакультуры, которая включает весь спектр экранных направлений и жанров. В нашей столице, как мне кажется, формируется особый кинематографический дух - желание не только быть зрителями, но и активными участниками во всех процессах, связанных с кино. Современные тенденции в мировом и казахском кинематографе требуют не просто показа, а обсуждения, анализа и активного участия каждого. Это цель киноклуба, а насколько эффективно это будет - покажет время.

- Кому принадлежит идея создания данного проекта? И почему местом проведения оказалась Национальная академическая библиотека?

- Проект киноклуба уже давно был разработан преподавателями кафедры «Искусствоведение» КазНУИ во главе с заведующим кафедры, кандидатом искусствоведения, профессором Ногербеком Б. Р. В роли организаторов проекта - кандидат искусствоведения Смаилова И. Т., телевизионный режиссер Утекешева А. К., кинооператор Тайшанов Т. Т., преподаватель Намазбекова А. Ч., студенты Айдос Сейтжан и Александра Поршнева. Была необходимость каким-то образом объединить кинодвижение не только в рамках Университета, а в рамках всего города. И здесь совершенно случайно помогли сами студенты - они пришли к преподавателям с предложением использовать пространство библиотеки в целях популяризации казахского кино. Стоит отметить и работу руководства библиотеки, которая предоставила карт-бланш идеи совместной творческой работы и тепло поддержала наш проект. Как мне кажется киноклуб «KINOMUZA» - это объединение интеллектуального, профессионального базиса Университета и духовного богатства кино и видеофонда библиотеки.

- Какие фильмы смогут увидеть участники киноклуба?

- Выбор просмотра и обсуждения фильмов зависит от самих предложений участников киноклуба. Но важно в рамках развития казахского кинематографа смотреть и откликаться на совсем новые фильмы, причем как больших мастеров, так и начинающих наших молодых кинематографистов, и на те картины, которые формировали национальную кинокультуру, послужили тем основанием, на котором строится современное киноискусство. Поэтому мы уже в рамках мероприятия показали фильм Серика Апрымова «Аксуат», показываем картину Калыкбека Салыкова «Балкон». В рамках киноклуба будут проводиться встречи с мастерами казахского кино, и будут демонстрироваться их фильмы.

- Будет ли киноклуб сотрудничать с другими кинематографическими площадками города?

- Само открытие киноклуба предусматривает именно эти цели. К сожалению, в Астане работают отдельные киноочаги - есть клубное движение, есть медиацентр, есть киноработа в ВУЗах, открываются сайты, посвященные кино, но нет единого процесса, поэтому горячо надеюсь, что киноклуб станет этим уютным местом встреч и разговоров с профессионалами и любителями кино в рамках всего города и страны. А главное - это та уникальная возможность объединения всех отдельно существующих кинодвижений города - всех образовательных ВУЗов, съемочных студий, работы телеканалов, просто любителей кино.

- Может ли данный проект перерасти во что-то большее, например, в телевизионную передачу?

- Когда задумывали открытие – сразу стал вопрос о создании телевизионной программы, которая еженедельно знакомила бы с работой киноклуба. Сегодня мало просто говорить, мало даже той аудитории, которую вмещает библиотека, необходимо доносить все наши открытия и возможности, наши идеи и проекты широкому кругу, только тогда возникнет настоящая кинематографическая среда и территория кино, которая возможно станет идейной, духовной составляющей современной национальной кинокультуры. Поэтому сейчас работают страницы в контакте и фэйсбуке.

- Будут ли на базе киноклуба проводиться практические семинары для кинолюбителей?

- Все зависит от вас - наши молодые, перспективные кинематографисты. Эта та практическая площадка, на которой нужно творить. Ждем ваших предложений!

- В заключение нашей беседы, ваши пожелания начинающемуся проекту.

- Как можно больше работы, чтобы ее результаты были услышаны, увидены и стали интересны другим, больше талантливых и активных людей в нашем кинопространстве, тех, кто переживает и болеет за казахское кино, и, конечно, стать свидетелями рождения интересных новых проектов и фильмов.

Всех, кого заинтересовала деятельность киноклуба, мы ждём каждый четверг в 15.00 в зале искусств Национальной академической библиотеки!

КАЗАХ ҰЛТТЫҚ ОҢЕР
УНИВЕРСИТЕТІ

Особого внимания зрителей удостоилась коллекция Бляловой Зайры «Пробуждение». Дизайнер использовала ткани с арабской «восточный огурец».

Звериный принт и шелк использовала в своих работах Дарига Тайшикова. Свою коллекцию она назвала «The Slice of Africa»

ВЕСЕННЯЯ ЛИРИКА

Пасхальное

Христос Воскрес! Ты слышишь звон
сомнением выжженное сердце?
Не сотворив земной поклон
за рукояти райской дверцы

возможно взяться. Отворись!
И в человеке неземное
найди! Почувствуй эту высь,
что в наше время вороное

все чаще прячется в тени
деревьев знания и незнания,
покуда мы считаем дни,
присев на плитус мироздания.

И каждый строит свой ковчег...
Но, иногда, когда в апреле
с простывших душ уходит снег,
мы верим, что на самом деле

Христос Воскрес! И что-то в нас
на миг воскресло, исцелилось,
вернув забытые подчас
любовь, терпение и милость.

И сколь продлится этот миг
решаем мы. Решаем снова,
чтоб от души, из мудрых книг
звучало истинное слово!

Скользнула по небу заря как блесна,
спугнула туманы с родных берегов,
и снова голодная кошка-весна
лакает сметану вчерашних снегов...

Шальная капель рассмеется до слез,
на линии дней растревожится шрам,
и я, глядя в неба обветренный плес,
с весною опять говорю по душам:

Как долго я ждал тебя, гордая синь!
А ты все по крышам чужих городов.
Иссохли мечты, как беглянка-польнь,
и, кажется, к новым совсем не готов.

Мне все еще слышится плачь февраля –
гулящего пасынка старой зимы.
Нам трудно обоим вот так, с корабля
на бал! В разноцветье твоей кутерьмы!

Он сгинет бесследно... Я сделаю вдох
и стану с тобою крутить политес.
Не хмурь облака, я не так уж и плох!
Я просто отвык от весенних чудес...

Стягивала весна
сонное одеяло –
дремлющий мир она
трепетно обнажала.

Шелком семи ветров
ласково ворожила;
хмурые тени снов
в прошлое уносила.

Слезы усталых крыш
смаживала играя,
утра земную тишь
радостно нарушая.

Мир открывал глаза...
Взявшись из ниоткуда
ночью прошла гроза –
день начинался с чуда.

ЛУЧШЕЕ В «НОВОМ»

15-го апреля в галерее искусств «Has Sanat» собралось немало ценителей искусства. В этот день состоялось долгожданное открытие ежегодного Весеннего Арт Салона, задуманного специально для поддержки творчества молодых художников. В этом году тема творческого задания выставки - «Новое». Эта тема дала возможность участникам не сдерживать себя и выйти за рамки привычного понимания и изображения многих вещей. Что они и сделали! На выставке были представлены живописные работы, графика, видеоарт и др.

Всем участникам были вручены сертификаты.

Победителей определило жюри, в состав которого вошли директор галереи «Has Sanat» Енсебаева Ж. Р., киновед Смаилова И. Т., а Председателем жюри был приглашен заслуженный деятель искусств Казахстана, известный художник Муллашев К. В. Куратором выставки была кандидат искусствоведения Юсупова А. К.

Так кто же стал лучшим? Кому, по мнению компетентного жюри, удалось наиболее точно раскрыть тему весеннего арт-салона? Обо всем по порядку.

Работа Буториной Анастасии, студентки первого курса нашего университета специальности «Монументальная живопись» «Проблема 21» получила поощрение жюри за «Кинематографическое решение». Диплом третьей степени получила Джумагалиева Айгерим за серию работ «Дорожные знаки» и видео «Безликие». Обладателем диплома второй степени стал российский молодой художник Потапов Илья с серией работ на городскую тему. А первое место поделили Лумпов Евгений и Бубиканова Бахыт. Дело в том, что эти два участника стали лучшими в разных областях искусства: Евгений - в видеоарте, а Бахыт - в фотоколлаже. На Весенний Салон Е. Лумпов представил три видеоработы: «Новая реальность», «Новый сон» и «Новый свет». В качестве приза галерея «Has Sanat» предоставила Бубикановой Бахыт свой зал для персональной выставки.

Обязательной частью Весеннего Салона является выпуск каталога, включающего в себя работы всех участников. На выставке были представлены работы, созданные специально для весеннего арт-салона - это было обязательным требованием организаторов.

Участники же остались довольны и обещали друг другу встретиться на следующем Весеннем Салоне и снова померяться силами. Организаторы уже думают о концепции Весеннего Салона в 2015 году. Что это будет, покажет время.

ПРАЗДНИК СПЕЦИАЛЬНОСТИ «МУЗЫКОВЕДЕНИЕ»

26-28 марта в нашем университете была проведена IV Республиканская олимпиада по специальности «Музыковедение». Это ежегодное мероприятие одно из важных событий музыкальной жизни университета. В этом году за звание лучшего музыковеда поборолось 24 человека, среди них студенты Казахской национальной консерватории им. Курмангазы, учащиеся Актюбинского музыкального колледжа им. А. Жубанова и Семипалатинского музыкального колледжа им. М. Тулебаева. Председателем высокоуважаемого жюри стала Дрожжина Марина Николаевна - доктор искусствоведения, профессор Новосибирской государственной консерватории им. М. И. Глинки. Так же, в комиссию вошли выдающиеся педагоги Казахстана, такие как Джумакова Умитжан Рахметулловна (Астана), Бакаева Ирина Алексеевна (Астана), Бердыбай Айжан Рахманкуловна (Алматы) и Бегембетова Галия Зайнауловна (Алматы).

«Для нас, студентов, эта олимпиада - отличный шанс проявить себя, узнать свои сильные и слабые стороны» - поделилась своими мыслями студентка 2 курса КазНУИ Эльвира Хайдарова, – «Благодаря этой олимпиаде мы боремся со своими страхами, работаем над ошибками, тем самым побеждая самих себя. Мы стараемся быть лучше, чем мы есть на самом деле».

Первый конкурсный день был полностью посвящен письменным работам - целостному анализу музыкального произведения и написанию эссе на тему «Роль музыки в современном обществе». С письменными заданиями наши студентки справились успешно. На второй конкурсный день участники представили свои научно-исследовательские проекты. Конкурсанты презентовали самые разнообразные темы научных работ. Так, например, Балтабаева Ботагоз представила на суд жюри свою работу «Постановка «Атиллы» Дж. Верди на сцене «Астана Опера» и современные тренды в оперном искусстве». Работа Рсмаганбетовой Жансаи «Симфоническая поэма «ВАЛИС» Алексея Курбатова: литературная программа и музыкальное содержание» отличается своей «нестандартностью», что вполне отражает личность Жансаи. Выбор Улдай Имангалиевой пал на тему «Музыкальное воплощение эпоса «Кыз Жибек»: история и современность». Эльвира Хайдарова отличилась выбором классической темы «Женские образы в опере «Сказки Гофмана» Жака Оффенбаха». Фавориткой второго конкурсного дня стала студентка 3 курса КазНУИ - Екатерина Гиль со своей работой на тему «Балет «Курсив 2» Лин Хвай Мина на музыку Джона Кейджа». С первых минут выступления она сумела приковать внимание зрителей к своей работе, что также повлияло на решение жюри. Катя поделилась с нами полученными впечатлениями: «Я рада, что на мое исследование обратили внимание. Это дает мне стимул двигаться дальше. Творчество Лин Хвай Мина - это не только сочетание музыки и хореографии, это, в первую очередь, отражение его мировоззрения, основанного на глубоких принципах восточной философии. И я бы очень хотела познакомить наших музыкантов с необыкновенным творчеством тайваньского хореографа».

Итоги конкурса были подведены 28 марта в 15.00. В тяжелой борьбе за первенство победила наша студентка - Екатерина Гиль. Второе место разделили между собой студенты 3 курса - Филюк Вера (КНК им. Курмангазы) и Рсмаганбетова Жансаия (КазНУИ). Почетный диплом III степени достался Балтабаевой Ботагоз (КазНУИ), Имангалиевой Улдай (КазНУИ) и Абеновой Маруар (КНК им. Курмангазы).

Хотелось бы с большим удовольствием и гордостью заявить, что это уже пятая победа нашего университета в республиканской олимпиаде. В первую очередь, это заслуга наших замечательных педагогов, которые ежегодно не покладая рук, добросовестно готовят нас к этому празднику. От лица всех студентов-музыковедов хотелось бы поблагодарить наших профессоров за бесценную поддержку и заботу! Спасибо вам за то, что вы в нас верите!

КАЗАХ ҰЛТТЫҚ ӨНЕР
УНИВЕРСИТЕТІ

ART GALLERY

30

Среди юношей нашлись смельчаки, которые представили коллекцию Дидар Кушумбаевой «Adam». Парни с невозмутимым видом «прошлись» по подиуму. Что тут скажешь, молодцы!

Студентка 4-го курса специальности «Дизайн одежды» Рауанова Салтанат создала коллекцию «Gold star» с использованием строительных материалов.

Фото Взяты с сайта Comode.kz

Модели Бакытбековой Толганай, представили коллекцию «Black Pearl» под японскую музыку в стиле J-Rock.

КАЗАХ ҰЛТТЫҚ ОПЕРА
УНИВЕРСИТЕТІ

АНОНС

ВЫСТАВКИ

24 апреля 18.00

Презентация книги стихов Евгения Лумпова «Монолог»
Российский Центр Науки и Культуры (Кенесары, 39)

23 апреля - 25 апреля

V Международная выставка цветов, ландшафтной архитектуры и дизайна
AstanaFloraExpo-2014
Выставочный центр «Корме» (Достык, 3, Левый берег)

15 апреля - 10 мая

«Новое» - выставка молодых художников
Художественная галерея «Has Sanat»

КОНЦЕРТЫ

29 апреля 19.30

Группа БИ-2 с программой «Квартирник»
Конгресс-Холл

СПЕКТАКЛИ

25, 26, 27 апреля

Балет П. Чайковского «Лебединое озеро»

9, 11 и 12 мая

Премьера оперы «Тоска» Дж. Пуччини
Astana Opera подробности на сайте: <http://astanaopera.kz>

ФИЛЬМЫ

«Выживут только любовники» (Великобритания, Германия)
реж. Джимм Джармуш
Kinopark Астана

«История одной старушки» (Казахстан)
реж. Алексей Горлов
«Арман» (Азия Парк)

Астана 2014 жыл.